

W. Baluk, Grzegorz Tokarz

"Polityka Bezpieczeństwa
Narodowego Państw Obszaru WNP :
wybrane problemy", red. W. Baluk,
Toruń 2009 : [recenzja]

Wschodnioznawstwo 4, 209-211

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Polityka Bezpieczeństwa Narodowego Państw Obszaru WNP.

Wybrane problemy, W. Baluk (red.),

Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2009, ss. 428

(Grzegorz Tokarz)

W ostatnich latach w Polsce pojawiło się wiele monografii czy prac zbiorowych dotyczących Wspólnoty Niepodległych Państw. Omawiano w nich zarówno kwestie o charakterze gospodarczym, jak i politycznym, społecznym czy kulturowym. Oczywiście są powody zwiększonego zainteresowania tym regionem, pomijając już fakt, że niektóre z tych krajów sąsiadują z III Rzeczpospolitą, zauważyć należy, że państwa WNP odgrywają ważną rolę w polityce globalnej. Czy to ze względu na położenie geopolityczne, posiadane surowce naturalne czy też występującą w niektórych z tych krajów niepewną sytuację polityczną, której konsekwencją był, jest lub z dużym prawdopodobieństwem będzie chaos i związane z nim konflikty zbrojne. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, że nie można przecenić wydania w 2009 r. pracy pod redakcją Walentego Baluka zatytułowanej „Polityka Bezpieczeństwa Narodowego Państw Obszaru WNP. Wybrane problemy”. Oryginalność (biorąc pod uwagę warunki polskie), a zarazem wielka wartość intelektualna tegoż opracowania wynika między innymi z faktu, iż redaktorowi udało się zebrać naukowców zarówno z Polski, jak z krajów byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. W pracy znajdziemy teksty intelektualistów z Ukrainy, Rosji, Gruzji, Kazachstanu, Azerbejdżanu a nawet Kirgistanu. Ta duża paleta uczonych z różnych państw pozwala w różnorodny sposób popatrzeć na problemy omawianego regionu.

Część pierwsza omawianego zbioru zatytułowana jest „Problemy bezpieczeństwa regionalnego”. Wśród pięciu artykułów umieszczonych w tym dziale szczególnie interesujące wydają się teksty Natalii Teres (Ukraina) „Etnopolityka jako element bezpieczeństwa narodowego państw WNP”, Igora Barygina (Rosja) „Problemy bezpieczeństwa regionalnego państwa WNP w programach partii politycznych współczesnej Rosji”. W pierwszym omawianym artykule intelektualistka z Ukrainy podkreśla znaczenie etniczności w kształtowaniu polityki wewnętrznej poszczególnych krajów regionu, szczególne znaczenie ma ochrona języka narodowego, jako przejawu własnej odrębności. Jednocześnie Autorka zauważa, że nie da się zrozumieć współczesności politycznej tego regionu, niebezpieczeństw, z jakimi możemy tam się spotkać bez analizy kontekstu historycznego, czyli polityki

władz ZSRR wobec narodów zamieszkujący to państwo. W swoim artykule naukowiec z Rosji przeanalizował obecność kategorii bezpieczeństwa regionalnego w rosyjskiej myśli politycznej, w sposób jasny i klarowny przebadał stosunek do tego zagadnienia działaczy 18 partii politycznych działających na terenie Federacji Rosyjskiej.

Część druga zatytułowana jest „Wybrane problemy bezpieczeństwa w regionie wschodnioeuropejskim”. Zauważyć należy, że jest to najobszerniejsza część pracy, zawierająca 14 tekstów. Zagadnienia dotyczą głównie dwóch kwestii, jedną z nich jest polityka Rosji wobec krajów tego regionu, jaką rolę w niej odgrywają kwestie energetyczne. W tym kontekście wspomnieć należy o artykułach Agaty Włodkowskiej „Paradygmat realistyczny a polityka zagraniczna Federacji Rosyjskiej”, Jerzego Pyki „Wewnętrzne problemy i znaczenie rosyjskiego sektora energetycznego w sytuacji globalnego zmniejszenia się zapasów surowców węglowodorowych”, Oleny Dobrzańskiej (Ukraina) „Polityka energetyczna Rosji jako zagrożenie bezpieczeństwa narodowego Ukrainy” i Marcina Sienkiewicza „Polityka paliwowo-energetyczna Białorusi”. W powyższych artykułach Autorzy przychylają się do tezy, iż kwestie energetyczne są ważnym instrumentem rosyjskiej polityki zagranicznej, która, odwołując się do paradygmatu realistycznego, potrafi ingerować w wewnętrzne sprawy krajów od niej uzależnionych. Drugą kwestią jest szeroko rozumiana polityka bezpieczeństwa państwa ukraińskiego, w tym kontekście wymienić należy teksty Eugenii Makarenko „Bezpieczeństwo narodowe Ukrainy: współczesne wyzwania i zagrożenia dla suwerenności państwa”, Natalii Jakowenko (Ukraina) „Problemy bezpieczeństwa narodowego Ukrainy w kontekście współpracy Ukraina-NATO”, Natalii Antoniuk i Natalii Pereymy (Ukraina) „Ukraina-NATO: trudna rzeczywistość”, Agnieszki Sawicz „Informacja i dezinformacja w kontekście obaw Ukraińców przed NATO” i Haliny Piskorskiej (Ukraina) „Informatyzacja Ukrainy i problemy integracji z europejskim i globalnym społeczeństwem informacyjnym w kontekście bezpieczeństwa informacyjnego”. Autorzy powyższych artykułów starają się ukazać konsekwencje zwiększonej współpracy między NATO i Ukrainą, jakie przeszkody pojawiają się na drodze do ściślejszych kontaktów. Zauważyć przy tym należy, że w części z tekstów w sposób wyraźny podkreśla się nikłą wiedzę społeczeństwa ukraińskiego na temat ewentualnej integracji z Paktem Północnoatlantyckim.

Trzecia część jest zatytułowana „Wybrane problemy bezpieczeństwa w regionie kaukaskim”. Z pięciu artykułów szczególnie interesujące są te, dotyczące relacji rosyjsko-gruzińskich, Georg Tarchan-Murawi (Gruzja) napisał tekst „Sierpień 2008. Wydarzenia w Gruzji i nowa rzeczywistość w bezpieczeństwie kaukaskim”, Pikria Asanaszwili (Gruzja) „Transformacja euroazjatyckiej polityki Rosji po konflikcie rosyjsko-gruzińskim” i Nodar Belkanij (Gruzja) „Agresja Rosji wobec Gruzji w sierpniu 2008 r. Paralele historyczne”. Autorzy starają się przeanalizować konsekwencje tego konfliktu, jakie będzie on mieć znaczenie nie tylko dla

regionu, ale również dla relacji między Federacją Rosyjską a NATO czy UE. Jednocześnie podkreślono, że polityka rosyjska w stosunku do Gruzji jest zbieżna z tą, którą prowadziło państwo radzieckie w latach dwudziestych XX w.

Czwarta część dotyczy „Wybranych problemów bezpieczeństwa w regionie środkowoazjatyckim”. Tutaj, wśród czterech tekstów, na specjalną uwagę zasługują artykuły Walentego Baluka „Znaczenie Kazachstanu w regionie Azji Środkowej” i Ajgerim Murzalijewej (Kirgizja) „Rozwój gospodarczy państwa jako problem bezpieczeństwa Kirgizji”. W pierwszym Autor opisał pozycję gospodarczą i polityczną Kazachstanu, porównując ją z pozycją innych krajów regionu. Jakie cele stawia sobie polityka zagraniczna państwa kazachskiego w stosunku do swoich sąsiadów. Z kolei Ajgerim Murzalijewa skupia się na problemach gospodarczych Kirgistanu, stara się odpowiedzieć na pytanie, jakie przyczyny decydują o słabej kondycji ekonomicznej tego państwa.

Omawiając powyższą pracę nasuwa się jednak pewna uwaga, zastanowić należałoby się nad możliwością tłumaczenia na język polski artykułów naukowców z zagranicy, dzięki temu więcej Polaków mogłoby zapoznać się z tą tematyką.

Zauważyć jednocześnie należy, że omawiana praca w poważny sposób wzbogaca wiedzę o polityce bezpieczeństwa krajów należących w przeszłości do Związku Radzieckiego. Pozostaje mieć nadzieję, że będą powstawać następne.